

**Program wychowawczy Gimnazjum nr 1 im. prof.
Jana Szczepańskiego w Ustroniu.**

JAKIEJ SZKOŁY PRAGNIEMY – WIZJA I MISJA GIMNAZJUM NR 1 IM. PROF. JANA SZCZEPAŃSKIEGO W USTRONIU

Gimnazjum nr 1 w Ustroniu działa od dnia 1 września 1999 r. Powstało w wyniku reformy systemu oświaty, wprowadzonej w życie w roku szkolnym 1999/2000.

Wizja Gimnazjum

Według naszych zamiarów szkoła na poziomie gimnazjum ma wszechstronnie przygotować naszych uczniów do życia w społeczeństwie XXI wieku.

1. Chcemy aby system wychowawczy naszego Gimnazjum oparty był na następujących **wartościach** :

- **uczciwości** ;
- **tolerancji** ;
- **miłości** ;
- **odpowiedzialności** ;
- **pracowitości**.

2. Chcemy aby uczeń nasz wyposażony został we wszystkie umiejętności i taki zakres wiedzy, który będzie gwarantował mu powodzenie w dalszej nauce szkolnej.

3. Chcemy aby szkolny system oceniania, który wspólnie wypracujemy był gwarancją sprawiedliwego, motywującego do dalszej pracy pobudzania aktywności naszych uczniów.

4. Pragniemy aby nasza szkoła była **PRZYJAZNA, BEZPIECZNA I TWÓRCZA**.

5. Chcemy wprowadzać w życie zasadę **aby NAUCZYCIELE, RODZICE I UCZNIOWIE** tworzyli jedną społeczność szkolną, aby byli oni równymi partnerami w życiu naszej szkoły.

6. Chcemy aby **ABSLOWENT** naszego gimnazjum :

- nabył cech opartych na wartościach ogólnoludzkich, które stanowią podstawę naszego systemu wychowawczego ;
- poznał samego siebie, znał swoją wartość;
- nabrał umiejętności potrzebnych w codziennym życiu, np. obsługa komputera, pływanie, taniec, nawyki zdrowotne, ekologiczne , itp.
- dobrze opanował umiejętność uczenia się, w tym umiejętności korzystania z dostępnych współcześnie źródeł wiedzy;

- wyniósł z naszej szkoły wiedzę o kulturze, historii i współczesności naszego Narodu i Państwa, a także o innych państwach i narodach, w tym o Unii Europejskiej;

Żeby spełniły się nasze zamierzenia co do realizacji celów zarysowanych powyżej musimy przede wszystkim realizować spójny **program wychowawczy**, który będzie podstawą naszego działania. Ważną rzeczą jest także dobór i realizacja **programów nauczania**, zgodnych z podstawą programową, co zapewni naszym uczniom odpowiedni poziom wyniesionej wiedzy i umiejętności. O sukcesie szkoły przede wszystkim decydują nauczyciele, dlatego troska o poziom **kadry pedagogicznej** będzie kolejnym ważnym zadaniem stojącym przed szkołą. Kolejnym warunkiem realizacji celów szkoły jest **baza szkolna**, czyli budynek szkoły, wyposażenie sal i pracowni, sala gimnastyczna itp. Jeszcze jedną sprawą bardzo ważną w życiu szkoły jest jej **współpraca ze środowiskiem** a szczególnie z **rodzicami i lokalną społecznością**.

Szkolny Program Wychowawczy

„Aby spełnić w całości swoją misję, edukacja powinna organizować się wokół czterech aspektów kształcenia, które przez całe życie będą niejako dla każdej jednostki filarami jej wiedzy:

- **uczyć się, aby zdobyć narzędzia rozumienia;**
- **uczyć się, aby działać, aby móc oddziaływać na swoje środowisko;**
- **uczyć się, aby żyć wspólnie, aby uczestniczyć i współpracować z innymi na wszystkich płaszczyznach działalności ludzkiej;**
- wreszcie, uczyć się, aby być, dążenie, które jest pokrewne trzem poprzednim.**

Oczywiście, te trzy drogi wiedzy tworzą całość, albowiem mają one wiele punktów zbieżnych, przecinających się i uzupełniających.”

Jacques Delors

Gimnazjum Nr 1 im. prof. Jana Szczepańskiego w Ustroniu jako publiczna szkoła realizuje swoje zadania wychowawcze na podstawie następujących aktów prawnych :

Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

która w wielu artykułach normuje sprawy odnoszące się do wychowania. Konstytucja potwierdza prawo rodziców do wychowania, wytyczając funkcję wspomagającą i uzupełniającą dla nauczycieli. Reguluje prawo rodziców do zapewnienia dzieciom wychowania i nauczania moralnego i religijnego zgodnie ze swoimi przekonaniem. Konstytucja określa możliwość prowadzenia przez szkoły lekcji religii. Daje obywatelom prawo do powszechnego i równego dostępu do wykształcenia. („Nauka do 18 roku życia jest obowiązkowa”). Nakazuje obowiązek ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją wszystkim władzom państwowym, w tym także Ministerstwu Edukacji Narodowej.

Ustawy o systemie oświaty,

która przedstawia ogólne cele edukacyjne i formułuje je w kategoriach wychowawczych, a również określa podstawy i ramy tego wychowania.

„Oświata w Rzeczypospolitej Polskiej stanowi wspólne dobro całego społeczeństwa; kieruje się zasadami zawartymi w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, a także wskazaniemi zawartymi w –Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka, Międzynarodowym Pakcie Praw Obywatelskich i Politycznych

oraz Konwencji o Prawach Dziecka. Nauczanie i wychowanie – respektując chrześcijański system wartości – za podstawę przyjmuje uniwersalne zasady etyki. Kształcenie i wychowanie służy rozwijaniu u młodzieży poczucia odpowiedzialności, miłości Ojczyzny oraz poszanowania dla polskiego dziedzictwa kulturowego, przy jednoczesnym otwarciu się na wartości kultur Europy i świata. Szkoła winna zapewnić każdemu uczniowi warunki niezbędne do jego rozwoju, przygotować go do wypełnienia obowiązków rodzinnych i obywatelskich w oparciu o zasady solidarności, demokracji, tolerancji, sprawiedliwości i wolności”. Ustawa wyraźnie mówi również o obowiązkach kształcenia, wychowania i opieki jako wymiarach pracy nauczyciela.

Konwencji Praw Dziecka :

Ważnym dokumentem, który określa poczynania szkoły w sprawach wychowawczych jest **Konwencja Praw Dziecka** przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. Dokument ten określa prawa dziecka, których obronę i poszanowanie winniśmy zapewnić jako placówka wychowawcza .

Wiele zadań ujętych w tym dokumencie dotyczy bezpośrednio środowiska szkolnego dziecka i musi być wytyczną naszego działania, a są to przede wszystkim :

1. Realizacja prawa dziecka do nauki ;
2. Realizacja praw do ochrony przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją;
3. Realizacja prawa do swobodnego wyrażania własnych poglądów stosownie do wieku oraz dojrzałości;
4. Realizacja prawa dziecka do swobody myśli, sumienia i wyznania.
5. Realizowania prawa dziecka do swobodnego zrzeszania się;
6. Realizacji prawa do ochrony sfery życia prywatnego, rodzinnego, godności i honoru oraz reputacji dziecka.

Z przepisów Konwencji wynika również zadanie wsparcia rodziców dziedzinie wychowania dzieci, dotyczy to zwłaszcza rodzin niewydolnych wychowawczo oraz wychowania dzieci niepełnosprawnych i upośledzonych umysłowo.

Realizacja prawa dziecka do **nauki** w myśl art. 29 Konwencji powinna być ukierunkowana na :

1. Rozwijanie w jak najpełniejszym zakresie osobowości, talentów oraz zdolności umysłowych i fizycznych dziecka ;
2. Rozwijanie w dziecku szacunku dla praw człowieka i podstawowych swobód oraz zasad zawartych w Karcie Narodów Zjednoczonych ;

3. *Rozwijanie w dziecku szacunku dla jego rodziców , jego tożsamości kulturowej, językowej i wartości narodowych jak i dla innych kultur;*
4. *Przygotowanie dziecka do życia w wolnym społeczeństwie, w duchu zrozumienia, pokoju, tolerancji, równości płci oraz przyjaźni między narodami ;*
5. *Rozwijanie w dziecku poszanowania środowiska naturalnego.*

W myśl artykułu 31 Konwencji dziecko ma **prawo** do wypoczynku i czasu wolnego, do uczestnictwa w zabawach i zajęciach rekreacyjnych, stosownych do wieku, oraz do nieskrępowanego uczestnictwa w życiu kulturalnym i artystycznym. Wymóg ten nakłada na nas jako placówkę oświatowo-wychowawczą obowiązek zapewnienia tej sfery w szkolnym życiu naszych uczniów.

Karty Nauczyciela,

która również często wymienia obowiązek wychowania szkolnego. „ Nauczyciel obowiązany jest rzetelnie realizować podstawowe funkcje szkoły: dydaktyczną, wychowawczą i opiekuńczą; dążyć do pełni rozwoju osobowości ucznia i własnej. Nauczyciel obowiązany jest kształcić i wychowywać młodzież w umiłowaniu Ojczyzny; w poszanowaniu Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej; w duchu humanizmu, tolerancji, wolności sumienia, sprawiedliwości społecznej i szacunku dla pracy; dbać o kształtowanie u uczniów postaw moralnych i obywatelskich zgodnie z ideą demokracji, pokoju i przyjaźni między ludźmi różnych narodów, ras i światopoglądów”.

Podstawa programowa kształcenia ogólnego.

W sposób kompleksowy problematykę zadań edukacyjnych szkół, w tym także zadań wychowawczych, określa **Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego:**

Nadrzędnym celem działań edukacyjnych szkoły jest wszechstronny rozwój ucznia. Edukacja szkolna polega na harmonijnej realizacji przez nauczycieli zadań w zakresie nauczania, kształcenia umiejętności i wychowania. Zadania te tworzą wzajemnie uzupełniające się i równoważne wymiary pracy każdego nauczyciela.

Szkoła w zakresie nauczania, co stanowi jej zadanie specyficzne, zapewnia uczniom w szczególności:

- 1) *naukę poprawnego i swobodnego wypowiedzania się, pisanie i czytania ze zrozumieniem,*
- 2) *poznawanie wymaganych pojęć i zdobywanie rzetelnej wiedzy na poziomie umożliwiającym co najmniej kontynuację nauki na następnym etapie kształcenia,*
- 3) *dochodzenie do rozumienia, a nie tylko do pamięciowego opanowania przekazywanych treści,*
- 4) *rozwijanie zdolności dostrzegania różnego rodzaju związków i zależności (przyczynowo-skutkowych, funkcjonalnych, czasowych i przestrzennych itp.),*

- 5) rozwijanie zdolności myślenia analitycznego i syntetycznego,
- 6) przekazywanie wiadomości przedmiotowych w sposób integralny, prowadzący do lepszego rozumienia świata, ludzi i siebie,
- 7) poznawanie zasad rozwoju osobowego i życia społecznego,
- 8) poznawanie dziedzictwa kultury narodowej postrzeganej w perspektywie kultury europejskiej.

W szkole uczniowie kształcą swoje umiejętności wykorzystywania zdobywanej wiedzy, aby w ten sposób lepiej przygotować się do pracy w warunkach współczesnego świata. Nauczyciele tworzą uczniom warunki do nabywania następujących umiejętności:

- 1) planowania, organizowania i oceniania własnej nauki, przyjmowania za nią coraz większej odpowiedzialności,
- 2) skutecznego porozumiewania się w różnych sytuacjach, prezentacji własnego punktu widzenia i uwzględniania poglądów innych ludzi, poprawnego posługiwania się językiem ojczystym, przygotowania do publicznych wystąpień,
- 3) efektywnego współdziałania w zespole i pracy w grupie, budowania więzi międzyludzkich, podejmowania indywidualnych i grupowych decyzji, skutecznego działania na gruncie zachowania obowiązujących norm,
- 4) rozwiązywania problemów w sposób twórczy,
- 5) poszukiwania, porządkowania i wykorzystywania informacji z różnych źródeł oraz efektywnego posługiwania się technologią informacyjną,
- 6) odnoszenia do praktyki zdobytej wiedzy oraz tworzenia potrzebnych doświadczeń i nawyków,
- 7) rozwijania sprawności umysłowych oraz osobistych zainteresowań,
- 8) przyswajania sobie metod i technik negocjacyjnego rozwiązywania konfliktów i problemów społecznych.

Nauczyciele w pracy wychowawczej, wspierając w tym zakresie obowiązki rodziców, zmierzają do tego, aby uczniowie w szczególności:

- 1) znajdowali w szkole środowisko wszechstronnego rozwoju osobowego (w wymiarze intelektualnym, psychicznym, społecznym, zdrowotnym, estetycznym, moralnym, duchowym),
- 2) rozwijali w sobie dociekliwość poznawczą, ukierunkowaną na poszukiwanie prawdy, dobra i piękna w świecie,
- 3) mieli świadomość życiowej użyteczności zarówno poszczególnych przedmiotów nauczania, jak całej edukacji na danym etapie,

4) stawali się coraz bardziej samodzielni w dążeniu do dobra w jego wymiarze indywidualnym i społecznym, godząc dążenie do dobra własnego z dobrem innych, odpowiedzialność za siebie z odpowiedzialnością za innych, wolność własną z wolnością innych,

5) poszukiwali, odkrywali i dążyli na drodze rzetelnej pracy do osiągnięcia celów życiowych i wartości ważnych dla odnalezienia własnego miejsca w świecie,

6) uczyli się szacunku dla dobra wspólnego jako podstawy życia społecznego oraz przygotowywali się do życia w rodzinie, w społeczności lokalnej i w państwie,

7) przygotowywali się do rozpoznawania wartości moralnych, dokonywania wyborów i hierarchizacji wartości oraz mieli możliwość doskonalenia się,

8) kształtowali w sobie postawę dialogu, umiejętność słuchania innych i rozumienia ich poglądów; umieli współdziałać i współtworzyć w szkole wspólnotę nauczycieli i uczniów.

Podsumowując przegląd podstaw prawnych działalności wychowawczej szkoły jako samorządowej placówki oświatowo – wychowawczej należy stwierdzić, że:

- Pierwotne i największe prawa wychowawcze w stosunku do swoich dzieci **posiadają rodzice**. Nauczyciele **wspierają rodziców** w dziedzinie wychowania. Podkreślamy dwie ważne konsekwencje takiego stanowiska. Po pierwsze – kierunek działalności wychowawczej szkoły nie może być sprzeczny z wolą rodziców; po drugie – nauczyciele nie ponoszą wyłącznej i całkowitej odpowiedzialności za efekty wychowawcze.
- Celem ogólnym wychowania jest **wszechstronny rozwój osobowy uczniów**. Aby spełnić tę ogólną zasadę, każdy nauczyciel powinien wspomagać rozwój ucznia we wszystkich wymiarach, a więc: intelektualnym, psychicznym, społecznym, zdrowotnym, estetycznym, moralnym i duchowym z zachowaniem ich podmiotowości, godności, wolności, niepowtarzalności.
- W ramach nauczania uczeń ma przyswajać określone treści ze zrozumieniem, a dzięki kształtowaniu umiejętności nabywać zdolności praktycznego ich stosowania. Dzięki wychowaniu uczeń powinien chcieć podążać dalej, rozwijać w sobie dociekliwość poznawczą, ukierunkowaną na poszukiwanie prawdy, dobra i piękna w świecie.
- Znajomość celu nauki szkolnej rozwija w uczniach poczucie sensu ich wysiłku, sprzyja rozwojowi motywacji do nauki, a przez to lepszej efektywności kształcenia szkolnego. Wychowanie trzeba rozumieć jako rozwijanie wrażliwości na dobro i rozpoczynać od ukazywania atrakcyjności dobra, od jego promocji i reklamy. Nauczyciele powinni wspierać młodzież w kształtowaniu ich własnej świadomości moralnej

Tworzenie klimatu miłości do rodziny, małej i wielkiej Ojczyzny, budzenie w uczniach szacunku dla państwa jako dobra wspólnego oraz działanie w taki sposób, aby uczniowie uczyli się otwarcia na innych i odpowiedzialności za społeczność, których są uczestnikami - są zadaniami każdego nauczyciela i wychowawcy.

Pragniemy przygotować naszą młodzież do współżycia w społeczności lokalnej, do podjęcia obowiązków wobec ojczyzny.

Przywiązujemy dużą wagę do edukacji regionalnej, osadzenia pracy szkolnej w tradycji lokalnej i regionalnej. Ważnym aspektem wychowawczym jest wychowanie proekologiczne, estetyczne, a także kształtowanie osobowości młodych ludzi poprzez różne formy sportowej rywalizacji.

Środki realizacji wizji i misji szkoły.

Uczenie umiejętności podejmowania samodzielnych decyzji i ponoszenia konsekwencji wynikających z wyborów życiowych poprzez:

- pracę w samorządzie i organizacjach działających na terenie szkoły,
- organizację różnych imprez i wycieczek,
- podejmowanie tematyki odpowiedzialności na lekcjach,
- konsekwentne egzekwowanie prawa,
- swobodę wypowiedzania się na różne tematy i ponoszenia odpowiedzialności za słowa,
- przygotowanie młodzieży do samodzielnych wyborów i ponoszenie ich konsekwencji,
- kształtowanie umiejętności samooceny i oceny innych,
- samorządność i uaktywnienie młodzieży,
- dyskusje o wyborach życiowych i ich konsekwencjach na podstawie filmów, lektur,
- prelekcje i dyskusje na temat prawa i jego przestrzegania,
- ostrzeganie przed konsekwencjami łamania norm moralnych,
- uczenie umiejętności planowania swojego czasu i pracy,
- stawianie problemów zmuszających do podejmowania decyzji.

Budzenie patriotyzmu, pielęgnowanie tradycji i obyczajów, zachęcanie do identyfikacji z "małą ojczyzną" poprzez:

- poznanie przeszłości narodu i historii regionu,
- wprowadzenie tematyki regionalnej do treści nauczania,
- uczestnictwo w konkursach, pokazach,
- kontynuowanie w szkole tradycji i obrzędowości przodków;
- wprowadzenie do tematyki lekcyjnej problemów związanych z tożsamością i jej poszanowaniem,
- przygotowanie imprez związanych z ważnymi dla narodu, społeczności lokalnej i szkolnej rocznicami,
- organizowanie wycieczek i rajdów w celu poznania najbliższego regionu i kraju,
- stały kontakt z placówkami muzealnymi, środowiskiem twórców kultury,
- promocję szkoły, miejscowości, regionu,
- realizację zasady, że nasze otoczenie świadczy o nas - dbałość o estetykę otoczenia (szkoły, klasy, pracowni, terenów wokół szkoły itp.)
- poznanie i kultywowanie gwary cieszyńskiej,
- poznanie literatury, malarstwa, muzyki twórców polskich.

Uczenie tolerancji oraz szacunku do drugiego człowieka poprzez:

- kształtowanie sylwetki ucznia naszej szkoły, który powinien cechować się uczciwością, obowiązkowością, wrażliwością, wyrozumiałością, cierpliwością - oraz wyróżniać się wysoką kulturą osobistą, kulturą bycia,
- organizację pomocy potrzebującym,
- omawianie problemów etycznych na lekcjach z wykorzystaniem filmów, literatury, sytuacji powstałych w naszym otoczeniu,
- wskazywanie właściwych zachowań,
- własny przykład,
- reagowanie na brak tolerancji, walka z przemocą psychiczną i fizyczną,
- badanie i rozpoznawanie problemów młodzieży,
- kształtowanie postaw asertywnych,
- podejmowanie działań uczących właściwych zachowań wobec niepełnosprawnych,
- uświadamianie potrzeb innych ludzi,
- organizowanie pomocy charytatywnej,
- omawianie niewłaściwych zachowań, reakcja na niewłaściwe zachowanie,
- organizację imprez przez uczniów,
- wpajanie tolerancji, wyrozumiałości, cierpliwości,
- kolegialne podejmowanie decyzji,
- konsekwentne postępowanie wobec łamiących prawo,
- ścisłą współpracę z rodzicami.

Mobilizowanie do zdobywania wszechstronnej wiedzy i kształtowanie umiejętności , budzenie potrzeby ciągłego doskonalenia się i realizowanie swoich pasji i talentów poprzez:

- prowadzenie innowacji pedagogicznych,
- tworzenie nowoczesnej bazy szkolnej,
- wzbogacanie biblioteki szkolnej w najnowszą literaturę,
- uczestnictwo w konkursach, turniejach, zawodach,
- udzielanie różnorakiej pomocy uczniom przez nauczycieli,
- działalność w różnych organizacjach na terenie szkoły,
- umiejętność współżycia w zespole klasowym,
- wydawanie szkolnej gazetki,
- edukację teatralną i filmową,
- udział w koncertach,
- uczestnictwo w zajęciach sportowych,
- stworzenie możliwości ciekawego spędzania wolnego czasu, więcej propozycji zajęć pozalekcyjnych,
- odwoływanie się do autorytetów,
- prowadzenie zajęć na temat kultury bycia i stawianie wysokich wymagań w tym zakresie,
- stosowanie metod aktywizujących.

Podnoszenie jakości pracy szkoły poprzez:

- tworzenie nowoczesnej bazy szkoły (środki audiowizualne, komputeryzacja, pomoce dydaktyczne, literatura fachowa),
- stałe doskonalenie kadry pedagogicznej (kursy, studia podyplomowe, konferencje metodyczne, WDN),
- stosowanie nowoczesnych metod nauczania ze szczególnym uwzględnieniem metod aktywizujących,
- prowadzenie innowacji pedagogicznych,
- systematyczne badanie wyników nauczania i korygowanie braków i błędów,
- udział w konkursach, olimpiadach, pokazach, zawodach,
- publikowanie prac nauczycieli,
- współpracę ze wszystkimi partnerami szkoły,

Biorąc pod uwagę powyższe założenia programowo-wychowawcze będziemy jako szkoła starali się realizować w naszej codziennej pracy, współpracując z rodzicami i uczniami urzeczywistniać zarysowaną wyżej wizję naszego gimnazjum.